

Helsedirektoratet

Postboks 220 Skøyen
0213 OSLO

Deres ref: 21/20230-1   Vår ref: 2021/55494-2   Arkivkode: 008   Dato: 30.09.2021

Høringssvar fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet: Veileder til utredningsinstruksen på folkehelseområdet

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) viser til høring fra Helsedirektoratet om forslag til veileder for utredningsinstruksen på folkehelseområdet. Under følger vårt høringssvar.

Bufdir mener det er svært positivt at man lager en praktisk rettet veileder om verdsetting av virkninger/helseeffekter. Helseeffekter er en bred kategori som vil være en relevant type virkning i mange sektors tiltak, herunder våre sektorer som barnevern, familievern, likestilling og oppvekst. Vi vil benytte oss av denne veilederen i vårt arbeid med samfunnsøkonomiske analyser.

Vårt inntrykk er at denne typen veiledere er etterspurt i forvaltningen, både hos de som gjennomfører samfunnsøkonomiske analyser i egen regi og de som skal gjennomføre anskaffelser av slike analyser. Veilederen dekker et område hvor DFØs gode, men mer generelle veiledningsmaterieell om samfunnsøkonomiske analyser i liten grad går i detalj.

Vi mener et dokument som dette vil kunne få/være nyttig for å få statlige aktører som er forpliktet til å følge utredningsinstruksen, til å i større grad vurdere og verdsette virkninger for befolkningens helse og livskvalitet i utredninger og iverksettelse av statlige tiltak.

Det er alltid i en avveining i arbeidet med veiledere om man skal velge en «overordnet» og «generell» linje eller komme med konkrete eksempler og løsningsforslag som kan hjelpe leseren til å ta metoden i bruk. Risikoen ved sistnevnte er at dette vil kunne oppfattes som «bindende» og den «anbefalte metoden» i utredningsarbeidet.

Generelt tror vi at terskelen for å gjennomføre samfunnsøkonomiske analyser i egen regi (herunder det å inkludere helseeffekter i analysene) i forvaltningen vil reduseres dersom man i veiledere kan vise ulike kreative måter å komme frem til en størrelse på disse virkningene. Dette kunne for eksempel vært hyppigere brukt i vedleggene i deres veileder.

Dersom terskelen for å gjennomføre samfunnsøkonomiske analyser (herunder det å inkludere helseeffekter i analysene) blir for høy, vil forvaltningen i all hovedsak sette ut slike analyser til eksterne konsulenter. Vi tror det har en verdi at evnen til å gjennomføre samfunnsøkonomiske analyser i egen regi i forvaltningen

øker, jf. mulighet for økt kvalitet i analysene gjennom mer inngående kunnskap om egen sektor. Veilederen vil uansett være til nytte for eksterne konsulenter som utfører utredninger som inkluderer helseeffekter på oppdrag fra forvaltningen.

Innledningsvis i dokumentet synes vi at bruk av sjekklister (2.4.) er positivt og en nyttig oversikt for saksbehandlere i utredningsarbeidet. Helseeffekter er et komplisert område med mange faguttrykk og det er fornuftig med en definisjons – og begrepsbeskrivelse og utdypende forklaringer til dette innledningsvis. Vi tror også at avsnitt som «Praktisk – slik kan anbefalingene følges» (side 25) vil bli tatt godt mot av saksbehandlere.

Omtalen av QALY er interessant og nyttig for saksbehandlere som skal verdsette virkninger i samfunnsøkonomiske analyser. Vi antar at en «terskel» for eller utfordring ved å bruke slike størrelser i egne samfunnsøkonomiske analyser er at det er vanskelig å anslå hvor stor QALY-reduksjon et tiltak eller en endring kan tenkes å føre til.

I eksemplet i vedlegget vises det til kap. 3.1. og at QALY ble satt til 0,3 for covid19 innleggelses. Vi tenker det kunne vært fornuftig å omtale litt mer hvordan man kan fastslå en slik størrelse og hvem som har kompetanse til å gjøre dette i praksis, selv om vi ser at «skjønnsmessige vurderinger» og «antagelser basert på tidligere studier av influensasykdom» står nevnt i relasjon til dette. Helt konkret hadde det vært spennende om dere kunne omtalt eller eksemplifisert hvilke typer/ hvor store forenklinger som, etter deres syn, kan gjøres av saksbehandlernivået samtidig som utredningen gis merverdi ved å inkludere helseeffekter.

Her kunne det for eksempel vært relevant med et nytt «Praktisk – slik kan anbefalingene følges» med deres vurderinger rundt hvordan man finner størrelsen på relevante helseeffekter og det å gjøre egne skjønnsmessige vurderinger rundt for eksempel redusert livskvalitet.

Vi har ikke undersøkt de relevante nettsidene det henvises til i dokumentet, men tenker det kunne vært nyttig med (evt. gjentagende) informasjon om hvor man kan finne studier som kan benyttes til å vurdere livskvalitet og andre helseeffekter. En kort omtale av type miljøer man kan få bistand til gjennomføring av for eksempel QALY-estimering og hva som er sannsynlig tidshorisont for å få gjennomført slike beregninger, ville vært nyttig.

Vi oppfatter ellers at veilederen er i tråd med dokumentene som omtales og kjenner igjen logikk og begreper som brukes i DFØs veileder i samfunnsøkonomiske analyser og utredningsinstruksen i hele dokumentet.

Vi har avslutningsvis en kommentar til følgende setning (kap.1.1): *«Dersom tiltaket kan medføre vesentlige virkninger for befolkningens helse og livskvalitet skal det gjennomføres en samfunnsøkonomisk analyse av helseeffektene, samt eventuelt andre effekter som tiltaket forventes å medføre».*

Vi ber dere vurdere om for eksempel setningene *«Størrelsen på tiltakets virkninger avgjør hva som er rett utredningsnivå. Tiltakets helseeffekter kan i seg selv være tilstrekkelig til at man må gjennomføre en samfunnsøkonomisk analyse»* alternativt kan benyttes her.

Vi er enige i at helseeffektene alene kan være store nok til å tilsi en samfunnsøkonomisk analyse. Det kan presiseres at det er størrelsen på tiltakets virkninger som avgjør utredningsnivået og at helseeffekter for befolkningen bør inngå som et av elementene i den samfunnsøkonomiske analysen selv om helseeffektene alene ikke er nok til å tilsi en samfunnsøkonomisk analyse.

Med hilsen

Solveig Valseth (e.f.)
avdelingsleder

Jon Andresen
spesialrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet signatur.